

Bệnh vỏ cây phong Maple bark disease

Bệnh vỏ cây phong là gì?

Bệnh vỏ cây phong là một bệnh về đường hô hấp do tiếp xúc với một loại nấm mọc trên cây có tên là *Cryptostroma corticale*. Loại nấm này mọc nhiều ở các loại cây lá rộng, đặc biệt là cây phong. Khi cây có nhiều nấm mọc, nấm sẽ tạo thành những mảng bào tử màu đen trên bề mặt vỏ cây. Ở cây, tình trạng này được gọi là 'bệnh vỏ bồ hóng', tên này chỉ hình dạng bào tử trông giống bồ hóng. Nhiều bệnh ở cây gây ra hiện tượng vỏ cây có màu đen tương tự, do đó cần phải thực hiện chẩn đoán trong phòng thí nghiệm mới có thể xác nhận tình trạng nhiễm nấm *Cryptostroma corticale*.

Việc hít phải bào tử nấm *Cryptostroma corticale* trong nhiều tuần hoặc nhiều tháng có thể gây ra bệnh vỏ cây phong ở người. Đây là một loại viêm mạn tính ở đường hô hấp và phổi, do phản ứng miễn dịch quá mức gây ra. Hầu hết mọi người đều hồi phục hoàn toàn khi không còn tiếp xúc với các bào tử này nữa.

Có thể tìm thấy nấm *Cryptostroma corticale* ở đâu tại British Columbia?

Bệnh vỏ bồ hóng trước đây chỉ được tìm thấy ở miền đông Bắc Mỹ nhưng hiện đã lan sang cây cối ở nhiều khu vực khác trên thế giới, bao gồm tiểu bang Washington và British Columbia. Nấm *Cryptostroma corticale* được phát hiện lần đầu tại British Columbia vào mùa hè năm 2022, khi cơ quan Dịch vụ Lâm nghiệp Canada (Canadian Forest Service) và Bộ Lâm nghiệp British Columbia (British Columbia's Ministry of Forests) phát hiện ra các cây bị ảnh hưởng ở những khu vực đô thị thuộc vùng Victoria và Vancouver mở rộng.

Các cây chịu ảnh hưởng của nhiệt độ cao và hạn hán dễ bị nhiễm nấm *Cryptostroma corticale* hơn. Do sự thay đổi của mô hình khí hậu và những mùa hè khô nóng gần đây của British Columbia, nấm

Cryptostroma corticale có thể tiếp tục lây lan trong tỉnh.

Ai có nguy cơ mắc bệnh vỏ cây phong?

Người dân có rất ít hoặc không có nguy cơ mắc bệnh vỏ cây phong khi tiếp xúc thông thường với bào tử nấm *Cryptostroma corticale*. Ví dụ, việc đi bộ gần một cây bị nhiễm nấm hoặc tiếp xúc với bào tử do gió thổi từ một cây ở khoảng cách xa hơn chưa bao giờ khiến người bị mắc bệnh.

Việc tiếp xúc nhiều lần, trong thời gian dài, mạn tính hoặc liên tục với những lượng lớn bào tử nấm *Cryptostroma corticale* dẫn đến nguy cơ mắc bệnh vỏ cây phong cao nhất. Trên thực tế, tình trạng này chỉ được báo cáo ở những người tiếp xúc với cây và vỏ cây do nghề nghiệp hoặc sở thích. Những người có thể có nguy cơ cao hơn bao gồm:

- Công nhân làm việc với gỗ (chẳng hạn như xẻ gỗ, tẩy lớp phủ gỗ, chế biến gỗ, sản xuất giấy, xây dựng)
- Công nhân khai thác gỗ và nhân viên kiểm lâm
- Chuyên gia chăm sóc cây xanh
- Chuyên gia ngành làm vườn
- Một số người có sở thích nhất định (ví dụ những người đam mê hoa lan thường xuyên làm việc với vỏ cây)

Bệnh vỏ cây phong không lây truyền giữa người với người hoặc giữa động vật.

Bệnh vỏ cây phong có những triệu chứng gì?

Các triệu chứng phổ biến bao gồm:

- Thở hụt hơi
- Ho

Các triệu chứng ít phổ biến hơn bao gồm:

- Tức ngực
- Sốt
- Ớn lạnh
- Giảm cân
- Cảm giác khó chịu trong người

Hầu hết mọi người đều gặp các triệu chứng nhẹ giống như dị ứng theo mùa và sẽ hết khi ngừng tiếp xúc.

Việc tiếp xúc trong thời gian dài với một lượng lớn bào tử nấm *Cryptostroma corticale* và bệnh vỏ cây phong không được điều trị có thể dẫn đến tình trạng xơ phổi và mất chức năng phổi.

Nếu bạn gặp các triệu chứng sau thời gian dài tiếp xúc với cây bị bệnh vỏ bồ hóng, hãy tham khảo ý kiến của một chuyên gia chăm sóc sức khỏe.

Bệnh này được chẩn đoán như thế nào?

Bác sĩ của bạn có thể yêu cầu bạn cung cấp thông tin chi tiết về lịch sử tiếp xúc với cây và vỏ cây, chẳng hạn như quá trình làm việc, hoàn cảnh sống và sở thích của bạn. Không có xét nghiệm nào có thể khẳng định chắc chắn bệnh vỏ cây phong nên thông tin về quá trình tiếp xúc của bạn sẽ hữu ích để phân biệt bệnh vỏ cây phong với các bệnh tương tự khác về phổi.

Bệnh này được điều trị như thế nào?

Trong hầu hết các trường hợp, việc loại bỏ sự tiếp xúc với nấm *Cryptostroma corticale* sẽ giúp bạn phục hồi hoàn toàn. Những trường hợp nghiêm trọng hơn có thể cần dùng thuốc và các phương pháp điều trị khác.

Tôi có thể làm gì để ngăn ngừa bệnh vỏ cây phong?

Những người làm việc với cây có khả năng bị nhiễm nấm nên sử dụng thiết bị bảo hộ cá nhân, chẳng hạn như:

- Khẩu trang che nửa mặt kín quanh mặt
- Kính bảo hộ

- Găng tay
- Ủng/bốt
- Quần yếm

Nếu bạn tin rằng có một cây bị bệnh vỏ bồ hóng trong sân nhà mình, bạn nên:

- Liên hệ với một chuyên gia chăm sóc cây xanh hoặc chuyên gia sức khỏe thực vật để xác nhận cây đó bị nhiễm nấm *Cryptostroma corticale* và nhổ bỏ cây một cách an toàn
- Báo cáo cây đó tại trang vỏ bồ hóng của iNaturalist, trên trang này, cây có thể được các chuyên gia tại Trung tâm Lâm nghiệp Thái Bình Dương xem xét www.inaturalist.org/projects/sooty-bark-disease

Nếu bạn tin rằng mình đã tiếp xúc trong thời gian dài với nấm *Cryptostroma corticale* và có các triệu chứng tương ứng, vui lòng tìm kiếm sự tư vấn của một chuyên gia chăm sóc sức khỏe.

Để biết thêm thông tin

- Chính phủ Canada: Bệnh Vỏ Bồ hóng <https://natural-resources.canada.ca/forest-forestry/insects-disturbances/sooty-bark-disease>
- iNaturalist: Bệnh Vỏ Bồ hóng www.inaturalist.org/projects/sooty-bark-disease
- Sở Y tế Tiểu bang Washington: Bệnh Vỏ Cây phong <https://doh.wa.gov/node/12614>
- Đại học Tiểu bang Washington: Bệnh Vỏ Bồ hóng <https://treehealth.wsu.edu/sbd>
- Bệnh lý Rừng: Bệnh Vỏ Bồ hóng ở Cây phong: Bệnh Vỏ Bồ hóng <https://forestpathology.org/canker/sooty-bark-maple>
- Sổ tay Quản lý các Loài gây hại Khu vực Tây Bắc Thái Bình Dương: Cây phong (*Acer* spp.) -Bệnh Vỏ Bồ hóng <https://pnwhandbooks.org/plantdisease/host-disease/maple-acer-spp-sooty-bark-disease>

Để biết thêm các chủ đề của HealthLinkBC File, hãy truy cập www.HealthLinkBC.ca/health-library/healthlinkbc-files hoặc đến đơn vị y tế công cộng tại địa phương bạn. Để có thông tin và lời khuyên y khoa không khẩn cấp tại B.C., hãy truy cập www.HealthLinkBC.ca hoặc gọi số **8-1-1** (miễn phí). Đối với người khiếm thính và lảng tai, hãy gọi số **7-1-1**. Có các dịch vụ dịch thuật cho hơn 130 ngôn ngữ khi có yêu cầu.